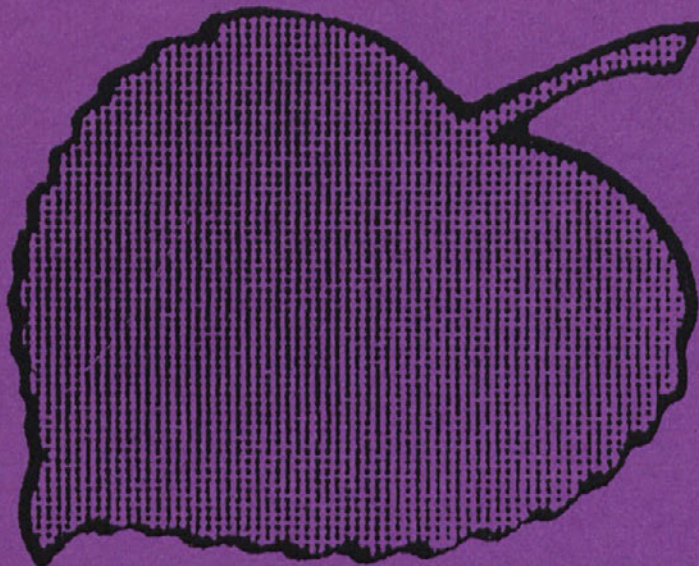

1999

VERENIGING VRIENDEN VAN SLOVENIË

Združenje Prijateljev Slovenije

Lipa

Indien onbestelbaar
retour aan:
Teldersweg 185
3052 TG ROTTERDAM

(ISSN 0928-8376)

INHOUD

Predsednikova beseda / Van de voorzitter	1
Sloveense culturele avond / Nederlands Tarokkampioenschap	2
Nova veleposlanica v Belgiji	3
Nieuwe ambassadrice in België	3
Ontwikkelingen in Slovenië - augustus / september 1999	4
Sloveens borrel	6
Kako je bil prvi Slovenec razglašen za blaženega	8
Hoe voor het eerst een Sloveen zalig verklaard werd	10
Prevajalci / Vertalers	12
Kočevski medvedi pri Bohinjskem jezeru	14
Beren van Kočevje bij het meer van Bohinj	15
Slovenske ljudske pesmi in šege (9)	16
Sloveense volksliederen en volksgebruiken (9)	19
Otroški kotiček	26
Het kinderhoekje	27
Uit de kranten	29
Kuhajmo z Bojanom	30
Koken met Bojan	31
Pivski vici / Moppen over drinken	32

Vereniging Vrienden van Slovenië: Wat u moet weten!

De Vereniging Vrienden van Slovenië is opgericht op 7 juli 1991. De Vereniging Vrienden van Slovenië is een zelfstandige en onafhankelijke landelijke organisatie die zich ten doel stelt met name op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied de samenwerking tussen Nederland en Slovenië resp. Nederlanders en Slovenen te bevorderen. De Vereniging beschouwt zichzelf als de geëigende plaats voor ontmoetingen tussen Nederlanders en Slovenen. De Vereniging wil voorts in het bijzonder een ontmoetingsplaats zijn voor de Slovenen in Nederland.

(uit artikel 2 van de Statuten)

Veleposlaništvo Republike Slovenije:
Ambassade van de Republiek Slovenië:

Louizalaan 179
1050 Brussel

☎ 0032 - 2 - 646 90 99

PREDSEDNIKOVA BESEDA

Nekaj časa je že minilo, kar smo se zadnjič videli v Tilburgu. Navzočih nas je bilo sicer, na žalost, bolj malo, toda kljub temu smo preživeli lep in prijeten popoldan. Pridružila se nam je tudi gospa Adanja, ki je sicer nova ambasadorica za Belgijo in Luxemburg, na naš dan pa je prišla povsem osebno. Več o tem preberite v tej številki Lipe.

Sedaj pa še korak v bližnjo prihodnost. 20. novembra '99 bomo, kakor že nekaj let, imeli priložnost boriti se za naslov državnega prvaka Nizozemske v taroku. Toda tudi tukaj velja isto geslo kot pri olimpijskih igrah: važneje je sodelovati kot zmagati.

Po tekmovanju pa bomo ob slovenskih narodnih vižah in plesih uživali ob slovenskih dobrotah in nazdravili si bomo s kozarcem slovenske žlahtne kapljice.

Saj boste tudi Vi prišli?

Bojan Gorički

VAN DE VOORZITTER

Het is inmiddels al enige tijd geleden, dat we elkaar hebben gezien in Tilburg. We waren maar met zeer weinigen aanwezig, maar hebben toch een leuke en gezellige middag gehad. Aanwezig was ook mevrouw Adanja, ze is de nieuwe ambassadrice voor België en Luxemburg, maar haar bezoek aan onze Sloveense middag was van geheel persoonlijke aard. Meer hierover kunt U lezen elders in deze Lipa.

En nu een stap in de nabije toekomst: op 20 november '99 heeft U weer de kans te strijden om de titel van de Nederlands kampioen tarok. Maar ook hier geldt, net als bij de olympische spelen: het is belangrijker mee te doen dan te winnen.

Na de wedstrijden kunt u, opgeluisterd door de Sloveense muziek en dansen, genieten van Sloveens eten en een toast uitbrengen met een glas Sloveense wijn.

U komt toch ook?

Bojan Gorički

Gaat u verhuizen?
Laat het ons dan
weten.

Se boste selili?
Sporočite nam.

Secretariaat "Vereniging Vrienden van Slovenië"
Teldersweg 185 3052 TG Rotterdam

onze volgende activiteit

SLOVEENSE CULTURELE AVOND

met

Slovenska Folklorna Skupina
NIZOZEMSKA

zaterdag 20 november 1999

van 18.30 tot 23.00 uur

in Delftstede, Phoenixstraat 66
te Delft

Kosten inclusief Sloveens buffet:

leden f 50 p.p.
niet leden f 65 p.p.

Voorafgaand aan de Sloveense culturele avond:

NEDERLANDS TAROKKAMPIOENSCHAP

van 15.00 tot 17.00 uur

Kosten:

gratis voor leden
niet leden f 5 p.p.

NOVA VELEPOSLANICA V BELGIJI

Maja se je iztekel mandat veleposlaniku za dežele Beneluksa, gospodu Jaši Zlobcu. Nova veleposlanica Republike Slovenije za Kraljevino Belgijo in Vojvodino Luksemburg je Ekscelenca gospa Marija Adanja. Gospa Adanja je v Belgiji že od 6. avgusta 1999. 29. septembra je predala poverilnico njegovemu visočanstvu belgijskemu kralju. Od tega dne dalje ima uradno funkcijo veleposlanice Republike Slovenije v Kraljevini Belgiji. Gospa Adanja ni veleposlanica Republike Slovenije za Kraljevino Nizozemsko, saj bo v prihodnosti odprto veleposlaništvo tudi na Nizozemskem. Odpravnica poslov za Nizozemsko je trenutno gospa Metka Ipavic. Še zmeraj ni znano, kdaj bo dejansko odprlo svoja vrata veleposlaništvo v Haagu. Po zadnjih informacijah iz veleposlaništva v Bruslju naj bi se novo veleposlaništvo odprlo drugo leto.

NIEUWE AMBASSADRICE IN BELGIË

In mei eindigde de ambtstermijn van de Ambassadeur voor de Benelux, de heer Jaša Zlobec. De nieuwe Ambassadrice van de Republiek Slovenië voor het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg is Hare Excellentie Mevrouw Marija Adanja. Zij is al vanaf 6 augustus 1999 in België en heeft op 29 september 1999 haar geloofsbrieven overhandigd aan Zijne Majesteit de Koning der Belgen. Sindsdien is zij officieel in functie als Ambassadrice van de Republiek Slovenië. Mevrouw Adanja is niet Ambassadrice van de Republiek Slovenië voor het Koninkrijk der Nederlanden omdat in de toekomst ook in Nederland een ambassade geopend wordt. Momenteel is er voor Nederland een zaakgelastigde, Mevrouw Metka Ipavic. Het is echter nog steeds niet bekend wanneer de nieuwe ambassade in den Haag geopend wordt. Volgens de laatste informatie vanuit de ambassade in Brussel zal de opening volgend jaar plaatsvinden.

Gezocht

2 redacteurs voor de Lipa per 1 mei 2000

Per 1 mei 2000 stopt Silva als redacteur. Daarom is onze vereniging op zoek naar 2 nieuwe redacteurs die ieder 3 interessante Lipa's per jaar willen samenstellen of samen 6.

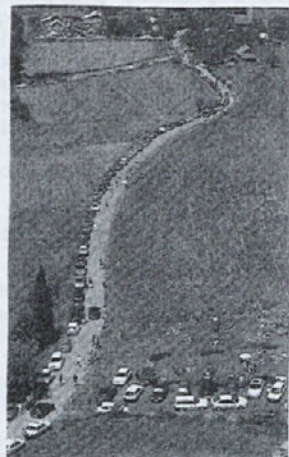
Beide redacteurs worden lid van het bestuur. Alle onkosten worden vergoed en schouderklopjes graag gegeven, dus aarzel niet en meld u aan bij Silva 0344-622414 die u graag wil inwerken.

ONTWIKKELINGEN IN SLOVENIË - AUGUSTUS / SEPTEMBER

door onze correspondent in Slovenië, **Alexander Vink**

Zonsverduistering ook in Slovenië 100%

Op 11 augustus was er in het Noord-Oosten van Slovenië, in Prekmurje, een totale zonsverduistering. Al daags daarvoor kwamen veel mensen eropaf. De totale zonsverduistering was te zien vlakbij het drielandenpunt tussen Oostenrijk, Slovenië en Hongarije. Er zijn zo'n 100.000 mensen naar Prekmurje gekomen om het verschijnsel hier mee te maken. Voor het toerisme was dit een gebeurtenis op zich zelf. Alle hotels, campings, pensions waren volgeboekt en mensen met vrienden of kennissen in deze regio gingen bij hen logeren. Het maakte niet uit of men in de woonkamer op de grond moest slapen. De komst van toeristen kwam goed uit nadat men eerst een daling van ± 30% had gezien vanwege de crisis in Kosovo. In de meest noordelijke gemeente, Šalovci, met het meest noordelijke dorp, Budinci, was het zeer druk. Door de enorme drukte liep het verkeer helemaal vast.

Nieuwe benzineprijzen

Op 19 augustus verhoogde PETROL als eerste zijn olieprijsen en OMV-ISTRA BENZ volgde de dag daarop. Diesel kost nu 120,30 SIT (voorheen 114,80) en stookolie 65,2 SIT (voorheen 59,80).

1 liter

(f 1 = 90 SIT)

EURO 95	115,00 SIT
NORMAAL (loodvrij) 91	112,00 SIT
SUPER 98 (gelood)	128,00 SIT
DIESEL	120,30 SIT

Hiermee is in Slovenië de DIESEL duurder dan EURO 95 en NORMAAL 91!

Nieuwe telefoonnummers in Slovenië in 2000

In het jaar 2000 zullen in Slovenië **ALLE KENGETALLEN WORDEN VERANDERD**. Dit gebeurt omdat men aansluit op de Europese richtlijnen. De kengetallen worden dan:

- 01 Ljubljana
- 02 Maribor, Ravne na Koroškem (Dravograd), Murska Sobota
- 03 Celje
- 04 Kranj

05 Nova Gorica, Postojna, Koper
07 Novo mesto, Krško

06 Mobiele telefoon

Prekmurje heeft al een klacht ingediend omdat men 09 wil hebben en niet bij Maribor (02) wil horen. Alle oude kengetallen zullen daarnaast nog zeker 6 maanden werken na de invoer van de nieuwe.

SLS en SKD intensief aan het praten om te fuseren

Slovenska ljudska stranka SLS (Sloveense Volks/Boerenpartij) en Slovenski krščanski demokrati SKD (Sloveense Christen Democraten) gaan naar alle waarschijnlijkheid in december 1999 samen in één partij. Men is nu bezig om allerlei kwesties op te lossen zoals de naam, de voorzitter, etc... Op alle bijeenkomsten zijn de voorzitters van beide partijen aanwezig, Marjan Podobnik (SLS) en Jože Peterle (SKD).

Uitzonderlijk transport van Koper naar Krško

Op 30 augustus vertrok uit de haven van Koper de eerste van de twee turbines voor de kerncentrale in Krško. Deze turbines werden vervoerd met een snelheid van 5 km per uur. De klus was eind september geklaard. Het transport trok veel bekijks. Dit transport was uitzonderlijk want de turbines werden afzonderlijk vervoerd. Eén turbine was 77 m lang, 5,8 m breed en 4,6 m hoog en woog 711 ton. Het overige verkeer werd dan ook omgeleid.

Greenpeace-activisten hadden zich vastgemaakt aan de turbine om mensen erop attent te maken dat men de kerncentrale Krško moet sluiten. De actievoerders werden door de politie weggehaald en meegenomen naar het bureau en voorgeleid voor de politierechter, die hen vrijspak. De actievoerders kwamen uit Slovenië, Oostenrijk en Slowakije.

Maribor in de Champions Ligue

Onlangs plaatste zich Maribor Teatonic voor de Champions Ligue door in Maribor te winnen van de Franse Olympique Lyon met 2-0 na de eerste overwinning in Lyon met 1-0. Het programma van Maribor ziet er als volgt uit:

19-10-1999 Maribor:	Maribor-Lazio Roma
27-10-1999 Maribor:	Maribor-Dinamo Kiev
02-11-1999 Leverkusen:	Bayer Leverkusen-Maribor

Tijdens de niet al te druk bezochte, maar reuze gezellige middag in Tilburg, heb ik vooral in het informele circuit tal van interessante wetenswaardigheden opgedaan.

Zo bleek dat een cursist van de cursus Sloveense taal en cultuur te Arnhem (Albert van den Brul) een woordenlijst met alle voorkomende vogels in Slovenië (via het Latijn) vertaald heeft naar het Nederlands, en dat deze zelfde, net als Jan Bongenaar, ook bezig is met een opzet voor een woordenboek Slo-NL en NL-Slo. Bij beiden lijkt de bereidheid te bestaan om hun gegevens te integreren, zodat we over niet al te lange tijd de beschikking kunnen krijgen over een "echt" woordenboek.

Zo heb ik van Bojan Gorički de kooktips uit de voorgaande LIPA'S nog eens uitgelegd gekregen, op een manier dat het water je in de mond liep. Verder hoorde ik, dat je via je draagbare/wekker/auto radio op de AM 918 mhz. in geheel Nederland Radio Slovenija (1e programma) kunt ontvangen. En dat de ontvangst in de avonden en nacht redelijk tot goed is te noemen.

Een andere whizzkid wist te vertellen dat je op je computer via Internet (www.rtv slo.si) elke dag een 20 minuten durende samenvatting van de nieuwsberichten kunt bekijken. Via hetzelfde adres kun je ook live verbinding krijgen met radio Slovenija 1, 2, en 3. Het risico is dan wel dat, wanneer je te lang luistert, je telefoonrekening met sprongen omhoog gaat. Maar selectief luisteren bijv. naar een geliefd muziekprogramma behoort tot de mogelijkheden. En in tegenstelling tot de AM 918 mhz. dan ook nog in digitale stereo kwaliteit, zodat je er makkelijk een bandje van kunt maken.

Het was fijn te merken, dat eenieder wel iets te melden had dat interessant was voor de ander.

Naast de trouwe bezoekers van onze bijeenkomsten werden we ook vereerd door een inofficieel bezoek van mevrouw Marija Adanja, de nieuwe ambassadrice in Brussel. Mevrouw Adanja zit naast Fred Wolsink en Maarten Dragt.

Er werd heel wat afgepraat...

...en ook van harte gelachen...

Slovenija

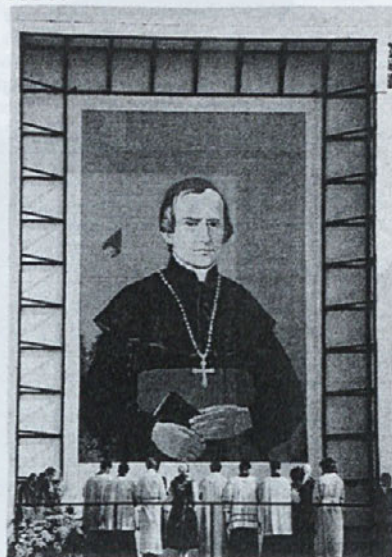
KAKO JE BIL PRVI SLOVENEK RAZGLAŠEN ZA BLAŽENEGA

Tadeja Škoda

V nedeljo, 19. septembra, se je proti Mariboru odpravljala okrog dvesto tisoč-glava množica. Najzgodnejši so prihajali že od četrte ure zjutraj ter peščili dva do štiri kilometre od parkirnih prostorov avtobusa ali z železniške postaje. Vse je mrgolelo v pripravah na zgodovinski dogodek za slovenski narod: prvi Slovenec, Anton Martin Slomšek, je dobil svoje mesto med blaženimi, za kar so se verniki zavzemali že od njegove smrti 1862. Ker pa takrat okoliščine temu niso bile naklonjene, so po uradnem postopku začeli Slomškove spise zbirati šele leta 1926. Deset let kasneje je štiristo tisoč vernikov podpisalo prošnjo za njegovo beatifikacijo, natančno sto let po njegovi smrti pa je slovenska Cerkev končno poslala v Vatikan obsežno mapo z dokazi o Slomškovih velikih zaslugah. Kongregacija je tri desetletja prebirala spise, preverjala dejstva, ugotavljala, ali se je na Slomškovo priprošnjo resnično zgodil čudež, in na koncu sklenila, da ga bo papež razglasil za blaženega, mu priznal herojske kreposti in uradno potrdil njegovo svetost.

Anton Martin Slomšek se je rodil 26. novembra 1800 na Slomu pri Ponkivi. Leta 1824 je bil posvečen v duhovnika, deloval na Bizeljskem in v Novi Cerkvi pri Vojniku. Od tam je šel za 9 let v Celovec. Nato je postal župnik v Vuzenici ob Dravi. Leta 1844 je nastopil službo stolnega kanonika pri Sv. Andražu v Labotski dolini, dve leti kasneje pa je bil imenovan za celjskega župnika in opata. Komaj je začel z delom, že je bil izbran za lavantinskega škofa. Škofovsko posvečenje je prejel istega leta v Salzburgu. Leta 1859 je prenesel sedež lavantinske škofije iz Sv. Andraža na Koroškem v Maribor - »mesto, ovenčano z vinsko trto«, kot ga je sam imenoval. S tem je Maribor postal tudi štajerska prestolnica, v kateri je Slomšek 24. septembra 1862 umrl. Slomšek velja za velikega slovenskega pedagoga in kateheta, pisatelja in pesnika, narodnega buditelja in vzgojitelja. Zavzemal se je za rast vere, slovenske besede, narodne zavesti, duhovnih, kulturnih in moralnih vrednot. Kar je govoril, je delal. Kar je učil, je tudi živel. Trezno je presojal svoj čas in imel prefinjen občutek za prihodnost. S to sposobnostjo je posegal v zgodovino slovenskega naroda z enkratnimi, v prihodnost usmerjenimi deli, kot so korenita verska prenova škofije, pospeševanje šolstva, splošna vzgoja in izobraževanje ljudstva, ustanovitev Mohorjeve družbe, prestavitev škofijskega sedeža in ustanovitev visokega šolstva v Mariboru. »Univerzitetno mesto« je od 19. septembra tudi mesto prvega slovenskega blaženega.

V pozdrav Janezu Pavlu II., ki se je s papamobilom pripeljal na Betnavsko poljano v Mariboru, so zazvonili zvonovi slovenskih cerkva, množica zbranih (med njimi 800 duhovnikov, 800 redovnic, 55 nadškofov in škofov iz različnih držav, 3 kardinali, 200 skavtov, 1500 invalidov, 1600 častnih gostov) je navdušeno mahala s pozdravnimi šali, zapel je zbor 2500 pevcev. Na velikem odru je bil napis glavne misli

iz Slomškove zakladnice: »Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne narodove omike«. Po uvodnih pozdravnih govorih je papež v začetku slovesne maše razglasil, da se Anton Martin Slomšek odslej imenuje blaženi in se njegov god obhaja po ustaljenih pravnih predpisih vsako leto 24. septembra. Deli maše so bili tudi v nemškem, italijanskem, hrvaškem in madžarskem jeziku.

Papežu so na oltar prinesli darove predstavniki treh slovenskih škofij, zamejci, zdomci in izseljenci. Po končani več kot triurni maši smo se udeleženci počasi razhajali, še vedno pod močnim vtisom slovesnega dogodka. Čeprav je sonce ves dan neusmiljeno pripekalo, je dan minil brez večjih težav, saj so organizatorji poskrbeli za brezplačne plastenke z vodo. Tudi reševalna ekipa je bila ves čas v pripravljenosti, na srečo so bili potrebni le manjši posegi. Za varnost pa je bilo še posebno dobro poskrbljeno: pred vhodom na mesto prireditve je čakalo 800 varnostnikov, ki so skrbeli za red skupaj s 1800 policisti in 600 redarji (prostovoljci). Policija je za papežovo varnost namenila 160 milijonov SIT - kar je bilo očitno potrebno, saj so varnostniki ob vходу zadržali dve osebi z orožjem.

Papež je popoldne še molil na grobu blaženega škofa Slomška v stolni cerkvi, nato je odšel na mariborsko letališče. Že drugič (prvič v maju 1996) se je vpisal v Zlato knjigo mesta Maribor. Župan mu je kot darilo mesta v spomin izročil poganjek 400-letne trte. Po zasebnem pogovoru s predsednikom Milanom Kučanom so se za papežem Janezom Pavlom II. zaprla vrata »zračnega čolna«, ki je odplul nazaj v večno mesto. V nas pa so odzvanjale slovesne besede iz njegove pridige: »Samo Evropa, pozorna do človeka in vseh njegovih pravic, je cilj, za katerega velja zastaviti svoje moči!« - »Slomškov zgled pričuje, da je mogoče biti iskren domoljub in z enako iskrenostjo živeti in sodelovati z ljudmi druge narodnosti, druge kulture in druge vere. Naj njegov zgled in njegova priprošnja dosežeta večjo solidarnost in pristni mir med vsemi narodi tega obširnega področja Evrope!« Skupaj z zavestjo o solidarnosti se je v nas porajala še močna zavest pripadnosti svojemu narodu in hkrati ponos, kajti (kot pravijo slovenski škofje) »narod, ki poraja svetnike, dokazuje, da je v koreninah zdrav, saj se prav v svetnikih najbolj razodeva njegova duhovna in moralna moč, skratka vse njegove vrline.«

HOE VOOR HET EERST EEN SLOVEEN ZALIG VERKLAARD WERD

Tadeja Škoda

Op zondag 19 september trok er een ongeveer tweehonderdduizend mensen tellende menigte naar Maribor. De allervroegsten arriveerden al om 4 uur 's morgens. Te voet legden ze de twee tot vier kilometer af vanaf de parkeerplaats voor de bussen of vanaf het station. Alles was in de weer met de voorbereiding op een voor het Sloveense volk historische gebeurtenis: voor het eerst kreeg een landgenoot, Anton Martin Slomšek, zijn plek onder de zaligverklaarden. Al sinds zijn dood in 1862 hadden de gelovigen hiervoor gepleit. Omdat destijds de omstandigheden niet gunstig waren, werd met de officiële procedure pas in 1926 een begin gemaakt. De geschriften van Slomšek werden verzameld. Tien jaar later ondertekenden vierhonderdduizend gelovigen de aanvraag tot zaligverklaring van Slomšek, en precies 100 jaar na zijn dood stuurde de Sloveense Kerk naar het Vaticaan een omvangrijk dossier met bewijzen van de grote verdiensten van Slomšek. De congregatie besteedde drie decennia aan het lezen van alle stukken, trok de feiten na, en probeerde vast te stellen of op voorbede van Slomšek daadwerkelijk een wonder geschied was. Uiteindelijk besloot de congregatie dat de paus Slomšek zalig zou verklaren, hem heroïsche deugden zou toekennen, en officieel zijn heiligheid zou bevestigen.

Anton Martin Slomšek werd geboren op 26 november 1800 te Slom bij Ponikva. In 1824 werd hij tot priester gewijd. Hij werkte in Bizeljsko en in Nova Cerква bij Vojnik. Van hier trok hij voor 9 jaar naar Klagenfurt. Daarna werd hij pastoor te Vuzenica ob Dravi. In 1844 trad hij als domheer in dienst bij Sveti Andraž in Labotska Dolina, twee jaar later werd hij benoemd tot pastoor en abt van Celje. Nauwelijks met zijn werk begonnen, werd hij gekozen tot bisschop van Lavantina. Nog datzelfde jaar ontving hij de bisschopswijding, in Salzburg. In 1859 verplaatste hij de zetel van het bisdom Lavantina van Sveti Andraž in Karinthië naar Maribor - "stad, omkranst door wijnranken" zoals hij deze zelf noemde. Door de verhuizing werd Maribor tevens hoofdstad van Stiermarken. Het was hier dat Slomšek stierf, op 24 september 1862. Slomšek wordt beschouwd als een groot Sloveens pedagoog en catecheet, schrijver en dichter, als de man die het volk wakker schudde en opvoedde. Hij kwam op voor de groei van de godsdienst, de Sloveense taal, het nationale bewustzijn, geestelijke, culturele en morele waarden. Bij het woord voegde hij de daad. Zoals hij onderwees, zo leefde hij ook. Nuchter beoordeelde hij zijn tijd, en hij had een ragfijn gevoel voor de toekomst. Met deze capaciteiten greep hij in in de geschiedenis van het Sloveense volk met unieke, op de toekomst gerichte daden, zoals een diepgaande godsdienstige reorganisatie van het bisdom, bevordering van het onderwijs, algemene volkseducatie en -ontwikkeling, de stichting van "Mohorjeva Družba" (een uitgeverij), de verplaatsing van de bisdomszetel, en de stichting van hoger onderwijs in Maribor. En nu werd deze universiteitsstad op 19 september ook de stad van de eerste Sloveense zalige.

Als welkomstgroet aan Johannes Paulus II, die met zijn pausmobiel naar Betnavska Poljana in Maribor kwam, luidden in heel Slovenië de

Prvi portret škofa Slomška.

Het eerste portret van bisschop Slomšek

kerkklokken. De menigte (waaronder 800 priesters, 800 nonnen, 55 aartsbisschoppen en bisschoppen uit diverse landen, 3 kardinalen, 200 scouts, 1500 invaliden en 1600 eregasten) verzamelde zich, zwaaide enthousiast met de "begroetingssjaals", en het koor van 2500 zangers begon te zingen. Op het grote podium was het opschrift van de hoofdgedachte uit de schatkamer van Slomšek: "Het heilige geloof zij u het licht, de moedertaal de sleutel tot een zaligmakende volkscultuur". Na de inleidende welkomstwoorden verklaarde de paus aan het begin van de plechtige mis dat Anton Martin Slomšek voortaan "zalig" genoemd wordt en dat zijn naamdag gevierd wordt volgens de gevestigde rechtsvoorschriften ieder jaar op 24 september. De mis werd gedeeltelijk in Duits, Italiaans, Kroatisch en Hongaars gedaan. Vertegenwoordigers van de drie Sloveense bisdommen en de in de aangrenzende gebieden of elders in de wereld wonende Slovenen brachten giften voor de paus naar het altaar. Toen de meer dan drie uur durende mis afgelopen was begonnen wij, de deelnemers, langzaam uiteen te gaan, nog steeds zeer onder de indruk van de plechtige gebeurtenis. Ondanks het feit dat de zon alsmaar onbarmhartig brandde verliep de dag zonder grote problemen, want de organisatoren zorgden voor gratis plastic flessen met water. Ook was er voortdurend een EHBO-team beschikbaar, maar die hadden gelukkig weinig te doen. Bijzonder goed werd er gezorgd voor de veiligheid: voor de ingang naar de plaats van de viering hielden 800 veiligheidsagenten de wacht. Samen met 1800 politieagenten en 600 bewakers (vrijwilligers) zorgden zij voor de orde. De politie had voor de veiligheid van de paus 160 miljoen SIT (\pm f 1,8 miljoen) uitgetrokken. Dat dat nodig was blijkt uit het feit dat de bewakers voor de ingang twee personen met wapens aanhielden.

De paus bad 's middags nog op het graf van de zalige bisschop Slomšek in de domkerk. Daarna vertrok hij naar het vliegveld van Maribor. Voor de tweede keer (de eerste keer was in 1996) schreef hij zich in in het Gouden Boek van de stad Maribor. Ter herinnering gaf de burgemeester hem als cadeau van de stad een rank van een 400-jaar oude wijnstok. Na een kort gesprek met President Milan Kučan sloten zich achter paus

Johannes Paulus II de deuren van de "luchtboot" die hem terug"voer" naar de eeuwige stad. En in ons weerklonken de plechtige woorden uit zijn preek: "Alleen een Europa dat aandacht geeft aan de mens en al zijn rechten is een doel dat de inzet van al onze krachten waard is!" ... "Het voorbeeld van Slomšek toont dat het mogelijk is een oprechte patriot te zijn en in de zelfde oprechtheid te leven en samen te werken met mensen van andere nationaliteiten, andere culturen en andere godsdiensten. Mogen zijn voorbeeld en zijn voorbede een grotere solidariteit en echte vrede geven onder alle volkeren in dit uitgestrekte deel van Europa!" Samen met een besef van solidariteit groeide in ons het sterke besef, en tegelijk ook de trots, bij een eigen volk te horen want, zoals de Sloveense bisschoppen zeggen, "een volk dat een heilige voortbrengt bewijst dat zijn wortels gezond zijn. Immers juist in zo'n heilige openbaren zich het best de geestelijke en morele kracht, kortom al de deugden van dat volk."

PREVAJALCI / VERTALERS

Na željo nekaterih bralcev objavljamo nekaj naslovov prevajalcev slovenščine - nizozemščine.

Op verzoek van enkele lezers vermelden we een aantal adressen van vertalers Sloveens - Nederlands.

Lidija Oosting-Fras
Sierduif 5
3435 BH Nieuwegein

- prevajalka/tolmačica
- vertaalster/tolk
tel.: 030 60 537 22

Leopold Cverle
Rooshaegenweg 94
3630 Maasmechelen
België

- sodni prevajalec/tolmač
- beëdigde vertaler/tolk
tel.: 00 32 89 77 15 69

Baukje Ojdanic-van Popering
Prečna 3
1000 Ljubljana
Slovenië

- sodna prevajalka/tolmačica
- beëdigde vertaalster/tolk
tel.: 00 386 61 13 13 046

GAŠPARIN & OBLJUBEK
Small cellar under the big oak

1997

MERLOT-CABERNET

Select wine - vrhunsko rdeče vino

Bottled by the producers Gasperin Obljubek, Neblo - Drnovč,
GORIŠKA BRDA, SLOVENIJA
LJ-95/99 - Series 1/4300,
HPA 172

12,5% alk/vol 0,75 L

SCHERMER WIJNKOPERS & DISTILLATEURS

Geldelozeweg 17 tel. : 0229-217 777
1625 NW Hoorn SEDERT 1782 fax : 0229-218 765

SPECIALIST IN SLOVEENSE WIJNEN

Leden¹ van de Vereniging Vrienden
van Slovenië kunnen met het vliegtuig
voor:

f 450, --
(ex. Luchthaven belasting)

Retour Amsterdam - Ljubljana
Kinderen t/m 1 jaar 80% korting
Kinderen van 2 t/m 11 30% korting

REISBURO "SLOVENIE"

Voor informatie en reserveringen:

Coebelweg 191, 2324 KZ Leiden

tel/fax: 071 - 5313320

<http://www.netconnect.nl/slovenie>

¹ Het betreft hoofdleden en kinderen, geen gezinsleden van 18 jaar en ouder.....
hoewel ieder gezinslid natuurlijk ook zelfstandig lid kan worden.
Prijswijzigingen voorbehouden.

Kočevski medvedi pri Bohinjskem jezeru

Irena Vreček

Vsak konec tedna je v Bohinju sejem izdelkov domače obrti, kjer se zberejo obrtniki iz cele Slovenije. Bohinjskim cedram in panjskim končnicam se pridružijo suha roba z Notranjske, belokranjske gudale...

Tam je moja hči letos opazila zelo zanimive predmete - iz lesa izrezljane medvede, ki so jo tako privlačili, da je sklenila, da bo za nakup porabila svojo žepnino. Vprašala je prodajalca: "Koliko stane en medved?"

Cena je bila občutno višja od njene žepnine. Ko je razočarano odhajala, jo je prodajalec poklical nazaj. Pod njegovimi spretnimi prsti se je košček lipovega lesa začel spreminjati v obesek s podobo sonca. Pa ni ostalo le pri obesku. Mož se je lotil tudi izdelave manjšega, cenejšega medveda. Vmes je pripovedoval o sebi.

Povedal je, da prihaja iz Šalke vasi zraven Kočevja, na obrobju največjega pragozda v srednji Evropi. Sicer gozdar po poklicu se ukvarja z izdelovanjem suhe robe - poleg medvedov iz lesa izdeluje tudi tradicionalne kuhinjske potrebščine kot znamenite nečke, zajemalke in žlice. Svoj kruh si služi tudi kot vodja gozdnih in jamarskih pohodov v kočevskih gozdovih. Poleg neskončnih gozdnih površin, redkih živalskih in rastlinskih vrst, ki so nekdaj živele v večjih gozdovih - naj omenim le rjave medvede, volkove, srne in rise - je na Kočevskem tudi več kot 2500 kraških jam, katerih lepota se meri z lepoto Postojnske jame.

Ledene oblike v željnskih jamah
Eisvormen in de grotten van Źeljne

Ali bi si radi ogledali kočevske medvede v njihovem naravnem okolju, v okolici Kočevskega jezera? Oglasite se pri gospodu Koboli v Šalki vasi, popeljal vas bo na zanimiv izlet:

Matija Kobola
Šalka vas 111
1330 Kočevje (tel:061 852 272)

P.S. Da se ne boste bali: dvometrski medved v njegovi veži je lesen!

TERUGBLIK OP DE VAKANTIE

Beren van Kočevje bij het meer van Bohinj

Irena Vreček

Bijna ieder weekeinde vindt er in Bohinj handel plaats in traditionele, thuisgemaakte voorwerpen. Vakmensen uit heel Slovenië zijn er dan aanwezig, *cedre* (een soort pijpen) en *panjske končnice* (beschilderde houten frontplanken voor de bijenkorf) uit Bohinj krijgen gezelschap van *gudale* (muziek-instrumenten) uit Bela Krajina...

Dit jaar ontdekte mijn dochter iets zeer interessants - handgemaakte houten beren. Ze vond de beren erg leuk en besloot haar zakgeld uit te geven om in het bezit van zo'n beer te komen. Ze vroeg aan de verkoper: "Hoeveel kost een beer?"

De prijs was aanzienlijk hoger dan haar zakgeld, maar haar teleurstelling bleef niet onopgemerkt. Toen ze wegliep riep de berenverkoper (en -maker) haar terug. Hij pakte een stukje lindehout en bewerkte het met een rasp, zodat er een hangertje ontstond, met een afbeelding van de zon. Toen hij daar mee klaar was maakte hij ook nog een beer, kleiner en goedkoper dan de te koop aangeboden exemplaren. Druk bezig met de houtbewerking vertelde hij intussen over zichzelf.

NEČKE
DIE BACKMULDE
THE KNEADING-TROUGH

Dat hij uit Šalka Vas kwam, bij Kočevje, aan de rand van het grootste oerwoud van Midden-Europa. Hij was boswachter van beroep, en hield zich daarnaast bezig met houtbewerking - hij maakte bijvoorbeeld traditioneel keukengerei zoals de befaamde *nečke* ("Mauterle" - ooit gebruikt voor vervoer en bewerking van tarwe, brooddeeg en zelfs kinderen), soep- en gewone lepels. Hij verdient zijn boterham ook als gids in het oerwoud. In de bossen van Kočevje zijn grote bomen, en nu zeldzame dier- en plantensoorten, die eens in ieder groter bos leefden, zoals bruine beer, wolf, lynx en hert. Ook zijn er meer dan 2500 grotten, nog mooier dan die van Postojna.

Geïnteresseerd in de echte beren van Kočevje, in hun natuurlijke omgeving bij het meer van Kočevje? Zoek Matija Kobola in Šalka Vas op, hij weet interessante uitstapjes (trekkings).

Matija Kobola
Šalka vas 111
1330 Kočevje (tel: 061 852 272)

P.S. Wees niet bang: de twee meter hoge beer in de gang van zijn huis is niet echt maar van hout!

V predzadnjem nadaljevanju rubrike o slovenskih pesmih in šegah se bomo posvetili starim šegam ob trgatvi in Martinovemu.

Slovenija ni samo dežela lepih, mogočnih in visokih gora, ampak tudi dežela vinskih gor. Vinograde najdemo v Prekmurju, na Štajerskem, na Primorskem, v Goriških Brdih, na Dolenjskem in v Beli krajini. Lahko bi rekli, da je vino slovenska nacionalna pijača. Dokaz za to trditev najdemo že v pesemskem izročilu, saj je veliko število ljudskih pesmi posvečeno ravno vinu. Poleg pesmi o vinu pa imamo Slovenci tudi mnogo najrazličnejših zdravic. Za lažje razumevanje besedil zdravic je potrebno vedeti, da je nekdanj krčmar dal na mizo majoliko in en sam kozarec. Zbrani so si kozarec podajali, vsak pa je iz njega pil le, ko je prišel na vrsto. Takrat so mu ostali zapeli zdravico ali pa jo je moral zapeti sam, in sicer predno je kozarec spraznil. Slovenske vinske pesmi in zdravice najdete na straneh 22, 23 in 24.

Trgatev

Kadar si s prijatelji nazdravimo s kozarci dobrega vina, še pomislimo ne, koliko truda je potrebno, da se pridela žlahtna kapljica. Vinograd je treba prekopati, ognojiti, okopati, trte nakoliti, obrezati in škropiti. Ta dela se ponavljajo, dokler trta ne zraste in začne grozdje zoreti. Ves trud vinogradnikov pa je v primeru toče zaman, saj lahko le-ta v nekaj minutah uniči ves pridelek. Proti toči streljajo vinogradniki dandanes z raketami, v starih časih pa so Slovenci točo odganjali z zažiganjem žegnane sveče in žegnanega lesa iz cvetnonedeljske butarice. Nekdaj so tudi menili, da lahko točo preženejo, če na dvorišču prekrizajo dvoje lesene grablje, in to tako, da kažejo zobe oblakom. Tudi zvonjenje cerkvenih zvonov naj bi odgnalo hudo uro.

Poleg toče in raznih glivičnih bolezní, ki lahko napadejo vinsko trto, pa so tudi ptiči tisti, ki v vinogradu lahko povzročijo dokajšnjo škodo. Zato jeseni v slovenskih vinogradih "zapojejo" klopotci in s svojimi glasovi preganjajo ptiče. Klopotci so prava slovenska posebnost. Vinogradniki jih ponavadi še zmeraj izdelejujejo sami. Biti morajo lični za oko, veliki in glasovno kolikor mogoče polni.

Trgatev se začne v oktobru. Gospodar pripravi posodo za grozdje in povabi trgače. Nekdaj je začetek trgatve, znane tudi pod imenom *bratva*, naznanilo pokanje možnarjev. Na ta dan so se otroci skupaj z ostalimi trgači odpravili *brat*. Nekoč je bil vstop v vinograd otrokom do dneva trgatve prepovedan, in da bi se otroci prepovedi držali, so jih strašili, češ da so v grozdju kače. Te naj bi pokanje možnarjev na dan trgatve dokončno prepodilo. Nekdaj so grozdje trgali otroci, dekleta in žene, fantje in moške pa so ga v *brentah* nosili v zidanico in ga stresli v kad. Med delom so trgači veselo prepevali, gospodinja jim je nosila jedačo, gospodar pa je skrbel za pijačo. Sprva so v starih časih nabrano grozdje tlačili v kadeh z bosimi nogami ali pa s koli. Pod kadjo

je bila posoda, v katero je tekel mošt. Kasneje so grozdje začeli stiskati v lesenih *prešah*. Grozdni sok, ki je pritekal iz preše, so točili v velike sode. Vehe so pustili odprte, da je mošt lahko vrel. Ko je bila trgatev opravljena, so v vinogradu izkopali luknjico in vanjo stisnili sok grozdne jagode. S tem dejanjem naj bi gorici dali sok njenega telesa. Na vrhu vinograda pa sta se obvezno morala srečati zadnja brenta grozdja in prvi koš gnoja. S tem naj bi ljudje gorici vrnili, kar ji je bilo vzetega.

Trgatev, ilustracija iz 15. stoletja
Wijnooogst, illustratie uit de 15. eeuw

Vinska klet v "Vipavskem hramu" v Vipavi
Wijnkelder in "Vipavski hram" in Vipava

Po starem slovenskem izročilu mora mošt vreti do goda svetega Martina, 11. novembra. Na ta dan mošt dozori v vino, in kot pravi neka stara ljudska pesem, ga sveti Martin krsti.

Martinovo

Sveti Martin se je rodil leta 316 v Panoniji. S petnajstimi leti je postal častnik rimske gardne konjenice v Galiji (današnja Francija), a je kaj kmalu izstopil iz vojaške službe in kot duhovnik odšel v severno Italijo. Kasneje se je za nekaj časa umaknil v puščavsko življenje na otok Gallinare, nato pa je odšel v Francijo in ustanovil samostan Ligugé. Leta 371 pa je bil izvoljen za škofa v Toursu. Med duhovščino ni bil priljubljen, saj jo je pozival k skromnosti. Ravno zaradi svoje skromnosti, ljubezni do soljudi in pobožnosti se je Martin zelo priljubil ljudstvu in ga je le-to po smrti začelo častiti kot svetnika in čudodelnika.

Tudi na Slovenskem je Martin že od nekaj zelo priljubljen in mu je posvečenih kar 121 cerkva. Njegovo čaščenje se je pri nas začelo v 7. stoletju, v 10. pa je doseglo svoj višek. Cerkve v Bohinju, na Bledu, v Laškem, na Pohorju in v Slovenj Gradcu so bile svetniku Martinu posvečene že v 9. stoletju.

Po stari legendi si tudi mi, Slovenci, že od nekaj predstavljamo Martina kot usmiljenega rimskega vojščaka, ki si v zimskem mrazu z mečem reže plašč in ga deli z revežem. Neka druga legenda pa pravi, da naj bi se Martin skrtil v kurnik, ko so ga iskali,

da bi mu povedali, da je izvoljen za škofa. Gosi naj bi z gaganjem izdale njegovo skivališče in to svojo izdajo "plačujejo" še dandanes "s smrtjo". Martinovanja na Slovenskem namreč ni brez pečene gosi. Martinove gosi pa so na Slovenskem tudi vir prerokovanja, in sicer, če je prsna kost gosi rjava, potem bo zima huda in dolga, če pa je bela, potem bo veliko snega.

Po vseh verjetnostih je Martin nadomestil neko staro pogansko boštvo, saj so pokristjanjena ljudstva svoja boštva ponavadi nadomeščala s krščanskimi svetniki. Stari poganski običaji naših slovanskih prednikov, ki so novembra obhajali praznik v zahvalo letine, so se prenesli na Martinovo. Martinovo je eden najpomembnejših ljudskih praznikov, in kot nekdaž tako tudi še danes na Martinovo praznujemo spravitev letine, hkrati pa je martinovanje tudi zahvala za dober pridelek. V Sloveniji je že od nekdaž v navadi, da se na Martinovo napravi pojedina, na kateri gosi ne sme manjkati. Delež gostije je bil nekdaž namenjen tudi duhovom prednikov, ki naj bi se na Martinovo vračali na zemljo. Na Štajerskem in v Beli krajini je bilo še do nedavnega v navadi, da so na Martinovo rajnim prednikom žrtvovali del pojedine, in sicer tako, da so na mizi pustili polno majoliko in del vsake jedi. Po mestih se Martinovo ne praznuje več tako kot nekdaž, na podeželju pa je ta ljudski praznik še zmeraj zelo priljubljen. V vinskih goricah se Martinova gostija priredi v zidnici, nanjo pa se povabi prijatelje in vse, ki so pomagali pri trgatvi. Mize se morajo šibiti od suhe svinjine, potice, mlincev, pečenega petelina in gosi. Seveda pa ne sme manjkati kapljice dobrega vina. Nič ni čudnega, da je v Sloveniji, kjer je vino doma, le-to dobilo za svojega "krstnika" Martina. Po stari legendi naj bi tudi Martin nekoč, tako kot Kristus na svatbi v Kani, spremenil vodo v vino. Od tu verjetno vzrok, da na Slovenskem ravno 11. novembra, na Martinov god, mošt dozori v vino. Sicer pa je tudi znano, da je vinska trta Martina zelo zanimala. Baje naj bi ravno on iz severne Italije prinesel do takrat nepoznano vinsko trto v Francijo.

Majolika / Wijnkruik

Za konec pa še nekaj pregovorov:

Vinograd noče molitve, hoče motike.
 Še bog bi dobre volje bil, če bi vino pil.
 Ko je vinjena glava, marsikaj iz srca priplava.
 Če Martin sonce ima, huda zima rada prikrevsa.
 Svet' Martin dela iz mošta vin'.

Vir / Bron: Pesni in šege moje dežele, DZS, Ljubljana, 1987

Ovsec, D.J., Veliká knjiga o praznikih, Domus, Ljubljana, 1993

Bojc, E., Pregovori in reki na Slovenskem, DZS, Ljubljana, 1980

In deze voorlaatste aflevering van de rubriek over Sloveense volksliederen en -gebruiken zullen we ons wijden aan de oude gebruiken rond de wijnoogst en het feest van Sint-Maarten.

Slovenië is niet alleen een land van mooie, machtige en hoge bergen, maar ook een land van wijnbergen. Wijngaarden vinden we in Prékurje, Stiermarken, Primórska, Goríška Brda, Dolénjska en Bela Krájina. We kunnen wel stellen dat wijn de nationale drank van Slovenië is. Het bewijs voor deze stelling vinden we reeds in de liedtraditie, want groot is het aantal volksliederen gewijd juist aan wijn. Naast liederen over wijn hebben

wij Slovenen ook een groot aantal van de meest uiteenlopende drinkliederen. Om de teksten van deze drinkliederen makkelijker te begrijpen moet men weten dat vroeger de waard op de tafel de wijnkruik zette met één enkel glas. De mensen rond de tafel gaven elkaar dat glas door, dus eenieder dronk er pas uit wanneer hij aan de beurt was. Dan zongen de anderen hem een drinklied toe, of hij moest er zelf een zingen, en wel vóór hij het glas leegde. Sloveense wijn- en drinkliederen vindt u op de bladzijden 22, 23 en 24.

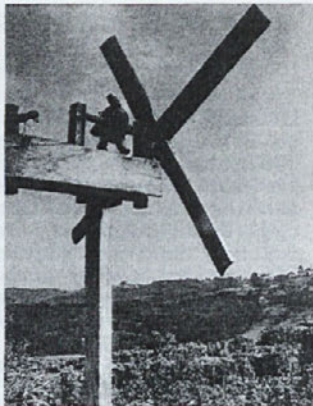
De wijnoogst

Wanneer we elkaar als vrienden toedrinken, met een goed glas wijn, staan we er verder niet bij stil hoeveel moeite gedaan moet worden om dat edele vocht voort te brengen. De wijngaard moet omgeploegd worden, bemest en omgewerkt, de wijnranken opgebonden, gesnoeid en besproeid. Deze werkzaamheden worden meerdere keren verricht, totdat de wijnstok uitloopt en de druiven beginnen te rijpen. Maar alle moeite van de wijnbouwers is vergeefs als het gaat hagelen, want hagel kan in enkele minuten de hele oogst vernietigen. Als afweer tegen hagel schieten de wijnbouwers vandaag de dag met raketten, maar in oude tijden verdreven de Slovenen de hagel door het branden van een gewijde kaars en het gewijde hout van een "bútarica" (palmpaas) van Palmzondag. Vroeger dacht men ook de hagel te kunnen verdrijven door op het erf houten harken twee aan twee kruiselings over elkaar te leggen, en wel zodanig dat de tanden naar de wolken wezen. Ook het luiden van kerkklokken zou het boze uur verdrijven.

Naast hagel, en diverse schimmelziekten die de wijnstok kunnen aantasten, zijn het ook de vogels die in de wijngaard aanzienlijke schade kunnen veroorzaken. Daarom "zingen" in de herfst in de Sloveense wijngaarden de "ratelmolens" erop los, om met hun geluiden de vogels te verjagen.

Deze "ratelmolens" zijn echt iets uniek Sloveens. De wijnbouwers maken ze gewoonlijk nog steeds zelf. Ze moeten fraai zijn voor het oog, groot, en zo luid mogelijk.

De wijnoogst begint in oktober. De boer zorgt dat er een bak is voor de druiven en nodigt de plukkers uit. Van het druiven plukken, ook wel "druiven lezen" genoemd, werd vroeger het begin aangekondigd door geknal van donderbussen. Op die dag sloegen de kinderen, samen met de andere plukkers, aan het plukken. Vroeger was kinderen tot de dag van de pluk de toegang tot de wijngaard verboden, en opdat het grut dit verbod in acht zou nemen maakte men het bang, door te zeggen dat er tussen de druiven slangen zaten. Het geknal van de donderbussen moest die op de dag van de pluk definitief verjagen.

Vroeger waren het de kinderen, de meisjes en de vrouwen die de druiven plukten; de jongens en de mannen droegen ze dan in korven op de rug naar de wijnkelder, om ze daar in een tobbe te schudden. Tijdens het werk werd door de plukkers alsmaar vrolijk gezongen. De vrouw van de wijnbouwer bracht ze te eten, hijzelf zorgde voor het drinken. Eerst werden in oude tijden de geplukte druiven in de tobben zomaar met de blote voeten of met stampers aangedrukt. Onder de tobbe stond de bak waar de most in stroomde. Later ging men de druiven persen met houten persen. Het druivensap, dat uit de pers stroomde, goten ze in grote vaten. De vuldoppen liet men open, zodat de most kon gisten. Wanneer de pluk gedaan was werd in de wijngaard een kuiltje gegraven, en daarin het sap van één druif gedrukt. Met deze handeling gaf men aan de wijnberg als ware het sap van diens eigen lichaam. En bovenaan de wijngaard moesten beslist de laatste korf druiven en de eerste mand mest elkaar ontmoeten. Daarmee gaven de mensen aan de wijnberg terug wat ze van hem genomen hadden.

Volgens de oude Sloveense traditie moet de most gisten tot de dag van Sint-Maarten, 11 november. Op die dag rijpt de most tot wijn, en wordt deze, zoals een oud volkslied beweert, door Sint-Maarten gedoopt.

Sint-Maarten

De heilige Martinus werd geboren in het jaar 316 in Pannonië (een rijk dat zich uitstreckte ten zuiden en westen van de Donau). Op zijn vijftiende werd hij officier in de Romeinse ruitergarde in Gallië (het huidige Frankrijk), maar al gauw verliet hij de krijgsdienst en trok hij als priester naar Noord-Italië. Later trok hij zich enige tijd terug op het eiland Gallinara voor een leven in de wildernis; daarna begaf hij zich naar Frankrijk, waar hij het klooster Ligugé stichtte. In 371 werd hij gekozen tot bisschop van Tours. Onder de geestelijkheid was hij niet geliefd, want hij riep op tot soberheid. Juist vanwege deze soberheid, zijn liefde tot de medemens en zijn vroomheid, was Sint-Maarten zeer geliefd bij het volk, dat hem na zijn dood begon te vereren als heilige en wonderdoener.

Ook in Slovenië is Sint-Maarten van oudsher zeer geliefd. Er zijn aan hem maar liefst 121 kerken gewijd. Zijn verering begon hier in de 7de eeuw, en bereikte in de 10de zijn hoogtepunt. In Bóhinj, Bled, Laško, Póhorje en Slovénj Grádec werden reeds in de 9de eeuw kerken aan de heilige Martinus gewijd.

Ook wij Slovenen hebben ons Sint-Maarten altijd voorgesteld zoals een oude legende hem schildert: de barmhartige Romeinse soldaat, die zich in de winterkou met zijn zwaard de mantel doorsnijdt, om deze

met een arme te delen. Een andere legende vertelt dat Sint-Maarten zich in een kippenhok verstopte toen ze hem zochten om hem mee te delen dat hij gekozen was tot bisschop. De ganzen zouden toen met hun gesnater zijn schuilplaats verraden hebben, en dit verraad "betalen" ze tot op de dag van vandaag "met de dood". Een viering van Sint-Maarten zonder gebraden gans is in Slovenië namelijk ondenkbaar. Overigens zijn de ganzen van Sint-Maarten in het Sloveense ook een bron van voorspelling. Als namelijk het borstbeen bruin is komt er een kwade, lange winter; is het wit, dan komt er veel sneeuw.

Naar alle waarschijnlijkheid heeft Sint-Maarten de plaats ingenomen van een oude heidense godheid, want gewoonlijk vervulden de gekerstende volkeren hun goden voor christelijke heiligen. De oude heidense gebruiken van onze Slavische voorouders, die in november een feest vierden uit dank voor de oogst, zijn overgedragen op het feest van Sint-Maarten. Sint-Maarten is een van de belangrijkste volksfeesten. Zoals vroeger, zo wordt ook nu nog met Sint-Maarten gevierd dat de oogst binnen is. Tegelijk wordt met deze viering dank gebracht voor de opbrengst van de oogst. In Slovenië is het reeds van oudsher gebruikelijk met Sint-Maarten een feestmaal te bereiden, en hierop mag de gans niet ontbreken. Een deel van het gastmaal was vroeger bestemd voor de geesten van de voorouders. Men geloofde namelijk dat die met Sint-Maarten terugkeerden naar de aarde. In Stiermarken en Bela Krájina was het nog tot kort geleden gebruikelijk met Sint-Maarten een deel van het feestmaal te offeren aan de gestorven voorouders. Men deed dit door een volle kruik en een deel van elk gerecht op de tafel achter te laten. In de steden wordt Sint-Maarten niet meer gevierd zoals vroeger, maar op het platteland is dit volksfeest nog steeds zeer geliefd. Op de wijnbergen wordt het gastmaal van Sint-Maarten gehouden in de wijnkelder. Vrienden, en allen die bij de wijnoogst geholpen hebben, worden uitgenodigd. De tafels moeten doorbuigen onder gedroogd varkensvlees, "potica" (tulband met walnoten-vulling), mlinci (een soort ravioli) en gebraden haan en gans. Natuurlijk mag een enkel druppeltje goede wijn niet ontbreken. Geen wonder dat in Slovenië, waar de wijn thuis is, deze als zijn "doper" Sint-Maarten kreeg. Volgens een oude legende zou ook Sint-Maarten eens, net als Jezus op de bruiloft van Kana, water in wijn veranderd hebben. Vandaar waarschijnlijk dat in het Sloveense precies op 11 november, de dag van Sint-Maarten, de most rijpt tot wijn. Trouwens, bekend is ook dat Sint-Maarten voor de wijnstok veel belangstelling had. Naar verluidd was hij het die uit Noord-Italië de wijnstok naar Frankrijk bracht, waar deze tot dan toe onbekend was.

Tot slot nog enkele gezegden:

De wijngaard wil dat ik werk; bidden, zegt hij, doe je maar in de kerk.

Dronk god maar wijn, dan zou hij goedgeluimder zijn.

Wanneer er wijn zit tussen de oren, laat het hart van alles horen. Als Sint-Maarten met het zonnetje boft, komt er vast een kwade winter aangesloft.

Sint-Martijn maakt de most tot wijn.

Vertaling: Jan Bongenaar

EN HRIBČEK BOM KUPIL

Giusto ♩ = 72

3
4

1. En hribček bom ku-piv, bom tr-te se div, pri-je-tle pa-va-biv, se san ga bom piv.

Sladko vin-ce pi-ti to me ve-se-li, da-bre vo-lje bi-ti svo-je ži-ve dni,

svo-je ži-ve dni brez u-se skr-bi, to me sr-čno ve-se-li.

<p>1. En hribček bom kupiv,
bom tite sadiv,
prijátle povábiv,
še sám ga bom piv.
<i>Sladko vince piti to me véseli,
dobre vólje biti svoje žive dni,
svoje žive dni brez usé skrbi,
to me sténo veseli.</i></p>	<p>3. Že čriček prepéva,
ne móre več spát,
v, trgátev veléva,
spet pójdemo brát.</p>
<p>2. Tam góri za hrámom
en tšek stoji,
je z grózdjem oblóžen,
da kómaj drží.</p>	<p>4. Konjíčki škrrbljájó,
ker vózjo težkó,
ker vince peljájó,
kúje móčno sladkó.</p>

EEN HEUVELTJE GA IK KOPEN

1. Een heuveltje ga ik kopen,
wijnstokken ga ik planten,
mijn vrienden nodig ik uit
en zelf drink ik ook.
*Zoete wijn, dat maakt me blij,
goeie zin mijn leven lang,
mijn hele leven zonder zorgen,
dat maakt mij écht blij.*
2. Daarboven achter het vertrek
daar staat een wijnstok,
zo vol met druiven beladen,
dat hij het amper houdt. *Refrein*
3. Reeds zingt aldoor de krekkel,
hij kan niet meer slapen,
hij gebiedt ons naar de pluk,
we gaan weer plukken. *Refrein*
4. De paardenhoeftjes krassen
want ze trekken zwaar,
want ze rijden wijn
en die is heel zoet. *Refrein*

LEPŠE ROŽE JE PA NI

♩ = 108

1. Lepše ro-že jo pa ni, kót je ta vínska tr-tá,
po. zi. mi spi, spomlád cveti, je sán se grózdje tr- ga.

1. Lepše róže jó pa ní,
kot je ta vínska trtá,
pozími spi, spomlád cveti,
jesen se grózdje trgá.
2. Tud drúge róžicé cvetó,
nobéna né tak krásnó,
en čas cveti, se pósuší,
pa mínejó brez sádjá.
3. Na hribčku je zasájená,
od sóнца óbsijáná,
od kmétičá obdéláná,
od Jézusá darváná.
4. Oj brátje, zdáj pokúsmo gá,
kakó je óbrodílá.
Bog dáj, da bí še zánapréj
obilen sád rodilá.
5. Nobéne svéte máše ní,
da bí ne blá darváná,
nobéne dóbre vólje ní,
da né bi blá spoštváná.

ER IS GEEN MOOIERE BLOEM

1. Er is geen mooiere bloem
dan aan deze wijnstok,
in de winter slaapt zij, in de lente bloeit zij,
in de herfst worden haar druiven geplukt.
2. Ook and're bloempjes bloeien
maar geeneen zo mooi,
een korte bloei en het verwelkt,
zonder vrucht vervliegt zijn tijd.
3. Op 't heuveltje is zij geplant,
door de zon beschenen,
door de boer verzorgd,
door Jezus geschonken.
4. Broeders, laat ons proeven nu,
hoe zij vrucht gedragen heeft,
geve God, dat zij ook in de jaren na nu
rijkelijk druiven dragen zal.
5. Er is geen heilige mis
of er wordt van haar geofferd,
er is geen goedgeluimd samenzijn
of zij wordt geëerd.

ENA KUPIČKA ZRELGA VINČEKA

Giusto ♩ = 88

E-na ku-pička zrelga vin-čeka gor no dol po mi-zi raj-ča-la,
le na zdravje našga (Jo-že-ka), sami Bog ga naj ži-vi!

Ena kupička zrelga vinčeka
gor no dol po mizi rajžala,
le na zdravje našga (Jožeka),
sami Bog ga naj živi!

EEN BEKERTJE RIJP WIJNTJE

Een bekertje rijp wijntje
heeft op en neer over de tafel gereisd,
alleen op de gezondheid van onze (Joop),
opdat God zelf hem laat leven!

KOLKOR KAPLJIC TOLKO LET

♩ = 124

Ķol.kor ka.pljic, tol.ko let Bog nam daj na svet živet!
ži-vi-ja, oj ži-vi-ja, oj ži-vi-ja na svet!

1. Kolkor kapljic, tolko let
Bog nam daj na svet živet!
Živijo, oj živijo, oj živijo na svet!
2. Naj bo stara al pa mlada,
vsaka ima fanta rada.
Živijo, oj živijo, oj živijo na svet!
3. Kdor čemerno se drži,
ta za našo družbo ni!
Živijo, oj živijo, oj živijo na svet!

ZOVEEL DRUPPELS ZOVEEL JAREN

1. Zoveel druppels zoveel jaren
God late ons leven hier op aarde.
Ja, leve het leven op aard!
2. Is ze 'n ouwe of is ze 'n jonge,
iedere meid heeft graag 'n jongen.
Ja, leve het leven op aard!
3. Is er een zo'n stuk chagrijn,
dan moet hij bij ons niet zijn!
Ja, leve het leven op aard!

Couplet 1 wordt vaak gebruikt om een jarige toe te zingen. De tweede regel wordt dan aangepast en luidt: Bog TI daj na svet živet (God late JE leven hier op aarde).

HELMSSING DE VRIES WIJNKOPERS
Import van exclusieve kwaliteitswijnen uit Slovenië
Kastanjelaan 21, 6955 AM ELLECOM
TEL. 0313-422470 FAX. 0313-413636

AFHAALPRIJZEN PER 1 OKTOBER 1999.

WITTE WIJNEN

REBULA 1997	PERSOLJA BRDA	FL. 9.95
REBULA 1997 BARRIQUE	MOVIA BRDA (PROMOTIEPRIJS)	FL. 9.95
VIVACE 1997 (LICHT MOUSSEREND)	PERSOLJA BRDA	FL.10.70
CHARDONNAY 1997	PERSOLJA BRDA	FL.11.50
SIVI PINOT 1997	PERSOLJA BRDA	FL.12.35
CVET 1995 0.5 L. DEMI SEC	PERSOLJA BRDA	FL.14.95

RODE WIJNEN

CABERNET SAUVIGNON 1998	VILA MARIJA (MOVIA) BRDA	FL.11.50
CABERNET FRANK 1998	PERSOLJA BRDA	FL.11.50
CABERNET FRANK 1997 BARRIQUE	PERSOLJA BRDA	FL.14.95
MERLOT 1997 BARRIQUE	PERSOLJA BRDA	FL. 14.95
MERLOT 1996 BARRIQUE	PERSOLJA BRDA	FL.16.45

**MOUSSERENDE WIJNEN (PENINA)
(HET SLOVEENSE ANTWOORD OP DE FRANSE CHAMPAGNE)**

PENINA BRUT	FRANKEZ RADGONA (PROMOTIEPRIJS) (PER DOOS VAN ZES FL. 22.50)	FL.25.00
PENINA DEMI-SEC	FRANKEZ RADGONA (PROMOTIEPRIJS) (PER DOOS VAN ZES FL. 22.50)	FL.25,00

**THUISBEZORGEN IN OVERLEG
VRAAG ONZE FOLDER RELATIEGESCHENKEN AAN !**

- SLOVENIË, MEER DAN 2000 JAAR WIJNTRADITIE -

Zdravo, otroci!

Do konca letošnjega leta nas ločita še dva meseca. Letošnji silvestrov večer bo prav gotovo nekaj posebnega, saj bo zadnji v tem tisočletju. Morda pa se bo ravno zaradi tega letos na Silvestra zgodil čudež in bomo Slovenci dobili nazaj našega kralja. Kako, niste še nikdar slišali, da imamo tudi mi Slovenci kralja, z imenom Matjaž? In da že leta in leta potrpežljivo čakamo, da se bo prebudil iz sna? Potem si pa le hitro preberite koroško pripovedko o njem.

Kralj Matjaz

Kralj Matjaž je bil dober kralj. Dal je same zlate kovati. Drugega denarja sploh niso poznali. Zato so bili takrat zares zlati časi. Pod košatimi lipami so naši očaki vsak dan rajali in v svetle kozarce natakali rujno vince.

Bil je kralj Matjaž slovenski kralj, naše gore list. Izbralo si ga je ljudstvo na Gosposvetskem polju in v starem Krnskem gradu je imel svoj prestol. Noč in dan so bila odprta grajska vrata in vsak revež si je lahko izprosil milosti in pravice.

Ker pa je bil kralj bogat vladar, so mu drugi kralji zavidali. Nekoč je iz onega kraja, kjer sonce zahaja, prišlo toliko sovražnikov nad Matjaža kot gosenic na repišče. V krvavem boju so pokončali njegovo vojsko do sto zvestih junakov. Ker pa je bil pravičen kralj, ni bil ubit, ampak ko ga je na begu sovražnik že mislil zajeti, se je odprla skala v Rečicah, do katerih je pobegnil, in ga skrila pred sovražnikom. Tam sedaj počiva s svojimi junaki, in kadar mu bo brada zrasla devetkrat okoli mize, ga bo gora dala nazaj, da bo srečno vladal slovenskemu rodu.

Izvoljenim se večkrat posreči, da pridejo do njega. Pri Rečicah je bil kovač in ta je na gori iskal glogov ročnik za kladivo, pa je našel votlino, skozi katero je v hipu prišel v prečudovit svet. Kralja Matjaža je videl pri okrogli kamniti mizi sedeti in dremati. Na mizi je ležala debela mošnja zlatov. Kovač jo je vzel in je bil odslej bogat mož.

Zlasti na starega leta dan se ta votlina lahko vidi.

Beste kinderen.

We hebben nog twee maandjes te gaan tot het eind van dit jaar. Het wordt een bijzondere oudejaarsavond deze keer, de laatste namelijk van dit millennium. Misschien gaat er juist daarom dit jaar op oudejaarsdag een wonder gebeuren, en krijgen wij Slovenen onze koning terug. Wat? Nog nooit gehoord dat ook wij Slovenen een koning hebben, koning Matjaž? En dat we al vele jaren geduldig wachten tot hij uit een diepe slaap ontwaakt? Lees dan maar gauw de volgende Karinthische vertelling over hem.

Koning Matjaž

Koning Matjaž was een goede koning. Hij liet alleen gouden munten slaan. Ander geld kende men trouwens helemaal niet. Het waren toen dus echt gouden tijden. Onder volle lindebomen dansten onze voorvaderen, iedere dag, en in heldere glazen schonken ze goudkleurige wijn.

Koning Matjaž was een Sloveense koning, geboren en getogen in ons land. Het volk had hem gekozen te Gosposvetsko Polje, en zijn troon had hij in een oude kasteel, Krnski Grad. Dag en nacht was de slotpoort open; iedere stumper kon hem om gunsten en rechten komen vragen.

Omdat de koning zo'n rijke heerser was waren andere koningen jaloers op hem. Op een keer kwamen er uit het land waar de zon ondergaat een groot aantal vijanden op Matjaž af. Als rupsen op een bietenveld, zoveel waren het er. In een bloedige strijd vernietigden ze zijn leger, op honderd trouwe helden na. Omdat hij een rechtvaardige koning was werd Matjaž niet gedood, maar kon hij vluchten. Bijna dacht de vijand hem gevangen te hebben toen zich opeens in Rečice, dat was waar Matjaž heen gevluht was, een rots opende, die de koning voor de vijand verborg. Daar rust hij nu met zijn helden; maar als zijn baard negen keer om de tafel gegroeid is zal de berg hem teruggeven, zodat hij weer gelukkig kan heersen over de Sloveense stam.

Uitverkorenen lukt het weleens bij hem te komen. Bij Rečice was eens een smid die in de bergen voor zijn hamer een steel zocht, van meidoornhout. Maar wat hij vond was een grot, en daar doorheen belandde hij pardoos in een prachtige wereld. Hij zag koning Matjaž, die achter een ronde tafel van steen zat te dommelen. Op de tafel lag een dikke buidel met gouden munten. De smid nam deze mee en was sindsdien een rijk man.

Voor al op de dag van oudjaar is hij te zien, die grot.

Razvozlaj geslo / Ontcijfer de code

Vsako številko zamenjaj s črko. Črke najdeš s pomočjo slovenske abecede. številka 1 je črka A, 2 je črka B, ..., 25 je črka Ž. Rešitev gesla je stara slovenska ljudska pesmica.

Vul voor elk cijfer een letter in. Je moet daarbij het Sloveense alfabet gebruiken. Het cijfer 1 is de letter A, 2 is de B, ..., 25 is de letter Ž. De oplossing van de code is een oud Sloveens volksrijmpje.

A B C Č D E F G H I J K
L M N O P R S Š T U V Z Ž

12 18 10 25 - 12 18 1 25 '
12 18 1 13 11 14 1 21 11 1 25 '
5 1 11 14 10 8 18 16 20 '
2 16 14 12 22 17 10 13 15 16 25 .

Vir / Bron: Babica pripoveduje, Slovenske ljudske pripovedi, Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1992
Slovenske ljudske pesmice za otroke, Založba Mladinska knjiga, 1992

Rešitev gesla / Oplossing van de code: na strani 32 / op bladzijde 32

VIKTORS
BALKAN
RESTAURANT

POSTOJNA

Grote Overstraat 30 - onder
7411 JC Deventer
Tel. 0570-619356
Fax 0575-491005

Geopend van woensdag t/m zaterdag van
17.00 tot 23.00, op zon- en feestdagen
van 16.00 tot 23.00.
Keuken geopend tot 22.00.

Maandag en dinsdag op afspraak geopend
voor groepen vanaf ± 20 personen.

Viktor Šolar

Lipizzaner paarden raken naam kwijt

WENEN — Oostenrijk probeert te voorkomen dat de wereldberoemde Lipizzaner paarden van de Weense rijsschool hun naam kwijtrafen. Slovenië heeft bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) het alleenrecht op de naam van het ras aangevraagd, omdat de 16e-eeuwse bakermat van de paarden in het Sloveense plaatsje Lipica stond.

In 1580 stichtte aartsbiskop Karel II in Lipica een fokkerij voor de Arabische zilververschimmels. De Lipizzaners maakten de Spaanse Rijsschool in Wenen wereldberoemd. Zij waren letterlijk en figuurlijk de paradepaardjes van het keizerlijke huis Habsburg.

De paarden kwamen na het uiteenvallen van de Oostenrijk-Hongaarse dubbelmonarchie door de Eerste Wereldoorlog naar Oostenrijk. Sindsdien is het ras volgens strenge voorschriften gefokt in het Zuid-Oostenrijkse Piber.

Als het land zijn zaak bij de WTO verliest, moet het misschien nadenken over een nieuwe naam voor de paarden. De Oostenrijkse kranten hebben al een voorstel: Piberianen. (ANP)

Paus in Slovenië: tegen 'extremem nationalisme'

MARIBOR, 20 SEPT. Paus Johannes Paulus II heeft gisteren tijdens een bliksembezoek aan Slovenië gepleit voor een Europa „zonder extreme nationalisme”.

De paus was tien uur in Maribor, om er de 19de eeuwse Sloveense bisschop en dichter Anton Martin Slomšek zalig te verklaren. Hij sprak een menigte van 170.000 tot 250.000 mensen toe en greep de gelegenheid aan om te pleiten tegen het „excessieve nationalisme” dat op de Balkan tot vier oorlogen heeft geleid. „Het proces van de eenwording van Europa mag zich niet uitsluitend baseren op economische belangen”, aldus de paus. Hij laakte „kortzichtige en extreme nationalisme, woeste etnische zuiveringen, totalitarisme, massagraven en de oorlogen tegen de volken en culturen” op de Balkan.

Verwijzend naar bisschop Slomšek zei de paus: „Men kan patriottisch zijn en met gelijke eerbiedig samenleven en samenwerken met mensen van andere nationaliteiten, andere culturen en andere godsdiensten.” Het doel van de inspanningen voor de Europese eenheid, aldus de paus, moet „een Europa zijn dat er is voor de mens en voor de volledige respectering van zijn rechten”.

Anton Martin Slomšek (1800-1862), dichter en bisschop, is voor de Slovenen een „geestelijke vader des vaderlands” wegens zijn pogingen, in zijn land, dat deel uitmaakte van het Habsburgse Rijk, de eigen taal te ontwikkelen en de eigen cultuur en het onderwijs te bevorderen — zonder, aldus de paus, te vervallen in „kortzichtig nationalisme”. (Reuters, AFP)

NRC HANDELSBLAD, 9 oktober 1999

Lipizzaner niet louter Sloveens

WENEN, 9 OKT. Slovenië zal andere landen er niet van weerhouden de naam Lipizzaner te gebruiken. De voormalige Joegoslavische deelrepubliek ligt al enige tijd overhoop met Oostenrijk over het gebruik van de naam. Die is synoniem aan de Spaanse paardrijsschool in Wenen. De Lipizzanerpaarden waarnaar de rijsschool genoemd is, zijn echter oorspronkelijk afkomstig uit Lipica, Slovenië, waar ze vierhonderd jaar geleden voor het eerst werden gefokt. Slovenië was toen nog onderdeel van het Oostenrijks-Hongaarse keizerrijk. Eerder dit jaar meldde Slovenië aan de Wereld Handels Organisatie (WTO) dat het een wet had aangenomen die de naam moest beschermen, iets dat Oostenrijk onmiddellijk aanvocht. Later deze maand zou de WHO beslissen. Slovenië heeft daar echter niet op gewacht en gisteren toegegeven aan het Oostenrijks verzet. (AP)

LEIDSCH DAGBLAD, 9 oktober 1999

Slovenië doet mee met Eurotransplant

LEIDEN • Slovenië heeft zich aangesloten bij Eurotransplant. De in Leiden gevestigde organisatie voor orgaantransplantaties werd in 1967 opgericht door Nederland, België, Luxemburg, Duitsland en Oostenrijk. Voor het eerst komt daar nu een land bij. Overigens constateert Eurotransplant in het jaarrapport over 1998 een groeiend tekort aan donororganen. Ook de eerste acht maanden van dit jaar zijn teleurstellend verlopen. Vooral Nederland en Duitsland kampen met een gebrek aan organen, waardoor de wachtlijsten langer worden.

Krantenartikelen opgestuurd door: Marije Gorički, Irena Vreček en Stian Krook

Namašen krompir

Danes Vam bom predstavil gorenjsko jed "namašen krompir", za katero potrebujemo naslednje sestavine:

Za testo:

- 8 srednje debelih krompirjev
- 5 dkg masla
- 4 jajca,
- 4 - 5 žlic moka,
- 2 jajci, malo moka in drobtine za paniranje
- olje in maslo za cvrenje

Za nadev:

- 20 dkg sesekljane šunke
- 2 stroka česna
- peteršilj
- beli poper in sol

Krompir skuhamo in olupimo. Sesekljano šunko, česen in peteršilj posolimo in popoprano in nadev temeljito premešamo.

Olupljen krompir pretlačimo, mu dodamo maslo, jajca, moko in malo soli ter ga zgnetemo v krompirjevo testo.

Oblikujemo ne prevelike cmoke in vsakega napolnimo s pripravljenim nadevom. Nato jih povaljamo v moki, raztepenih jajcih in drobtinah ter ocvremo na vroči maščobi (en del masla in en del olja). Najprimernejša temperatura za cvrenje je približno 170 do 180 stopinj.

K namašenem krompirju ponudimo stročji fižol v solati (lahko tudi iz konzerve). Dodamo malo česna, na drobne lističe narezano čebulo, poper in sol, vse to prelijemo s kisom in oljem ter dobro premešamo.

K tej jedi se najbolj prileže cviček, morda ga lahko naročite pri uvozniku slovenskih vin, njegov naslov pa boste našli v tej Lipi.

Dober tek!

Euro House Nederland

Viktor V. Solar

Buitenkamp 27
7214 BH Epse, Holland
Tel. 0575-494703
Fax 0575-491005
Autotel.0653118079

Import- en Export-
bemiddeling

KOKEN MET BOJAN

Gevulde aardappelen

Voor vandaag heb ik een maaltijd uit Gorenjska gekozen, waarvoor we het volgende nodig hebben:

Voor het deeg:

- 8 middelgrote aardappelen
- 1/2 ons boter
- 4 eieren
- 4 - 5 eetlepels bloem
- 2 eieren, een beetje bloem en paneermeel
- olie en boter om te bakken

Voor de vulling:

- 2 ons gehakte ham
- 2 teentjes knoflook
- peterselie
- witte peper en zout

Aardappelen koken we in de schil. Tevens mengen we de gehakte ham en fijn gehakte peterselie, zout en peper goed door elkaar.

Vervolgens stampen we de geschilde aardappelen fijn en voegen de boter, eieren, bloem en een beetje zout toe en kneden hiervan het deeg.

Van dit deeg maken we niet al te grote "cmoki", dat wil zeggen dat we op een stukje deeg wat van de vulling leggen en vervolgens hiervan een "bolletje" vormen. Deze bolletjes rollen we eerst door de bloem, vervolgens door het losgeklopte ei en tenslotte door het paneermeel. Nu kunnen we ze bakken of frituren in de boter (een deel olie en een deel boter). Het beste kunnen we ze bakken bij een temperatuur van ongeveer 170 tot 180 graden.

Bij deze gevulde aardappelen kunnen we een sperziebonensalade (kan ook uit blik) serveren: aan de uitgelekte boontjes voegen we een beetje fijn geperste knoflook en dun gesneden ui toe, hierover schenken we wat olie en azijn, kruiden met peper en zout, goed door elkaar mengen en de salade is klaar.

Bij dit gerecht drinken we *cviček*, mogelijk dat U deze kunt bestellen bij de importeur van de Sloveense wijnen, het adres kunt U vinden elders in deze Lipa.

Eet smakelijk!

SLOVENIAN TOURIST BOARD

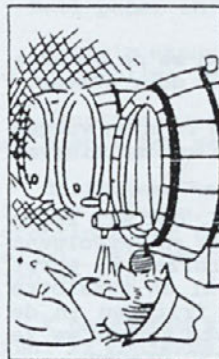
www.tourist-board.si

- ⊙:"Ali vidva z ženo pijeta ob gledanju televizije?"
 ⊙:"Da, kamilice s slivovko."
 ⊙:"Kako pa gre to skupaj?"
 ⊙:"Tako: moja žena pije kamilice, jaz pa slivovko."

- ⊙:"Drinken jullie thuis iets bij de televisie?"
 ⊙:"Ja, kamillethee met slivovitz."
 ⊙:"Gaat dat wel samen?"
 ⊙:"Jawel, mijn vrouw drinkt de kamillethee en ik de slivovitz."

* * *

- ⊙:"Vidim, da imaš prazen kozarec. Boš še enega?"
 ⊙:"In kaj naj bi delal z dvema praznima kozarcema?"

- ⊙:"Ik zie dat je glas leeg is. Wil je er nog een?"
 ⊙:"Wat moet ik met twee lege glazen?"

* * *

- ⊙:"Če ne boste prenehali piti, ne boste dočakali starosti!"
 ⊙:"Da, da, dobra kapljica le pomlajuje!"
 ⊙:"Als u niet ophoudt met drinken, wordt u niet oud!"
 ⊙:"Ja, ja, een lekker glaasje houdt de mens jong!"

* * *

"Ta ponikalnica ima to lastnost, da izgine sredi mesta in pride na dan pri neki gostilni zunaj mesta," razlaga vodnik.
 "Prav taka je kot moj mož!" vzklikne neka ženska.

"Dit riviertje heeft een eigenzinnige loop. Een tijd loopt het boven, dan weer onder de grond. Midden in de stad verdwijnt het ineens, om bij een café buiten de stad weer op te duiken," legt de gids uit.

"Net als mijn man!" roept een dame.

REŠITEV
GESLA

KRIŽ - KRAŽ,
KRALJ MATJAŽ,
DAJ MI GROŠ,
BOM KUPIL NOŽ.

OPLOSSING VAN
DE CODE

BESTUUR

Voorzitter
Bojan Gorički
Beethovenstraat 19
4536 AG Terneuzen
☎ 0115-613722

Penningmeester
Siem Edink
Otterlaan 13
2623 CV Delft
☎ 015-2562010

Lid
Irena Vreček
Teldersweg 185
3052 TG Rotterdam
☎ 010-4613212

Vice-voorzitter
Fred Wolsink
Wisselt 75
7021 EH Zelhem
☎ 0314-623195

Secretaris
Walter Brill
Teldersweg 185
3052 TG Rotterdam
☎ 010-4613212

Lid
Silva Hagen-Škoda
Leeuweriklaan 11
4005 ET Tiel
☎ 0344-622414

COLOFON LIPA

LIPA
Jaargang 8
nummer 5
oktober 1999

Redactie
Silva Hagen-Škoda, hoofdredacteur
Jan Bongenaar, redacteur
Irena Vreček, redacteur

Foto's
Irena Vreček
Walter Brill

Oplage
155 exemplaren

Redactieadres
Leeuweriklaan 11
4005 ET Tiel
☎ 0344-622414

Vaste medewerkers
Bojan Gorički, Alexander
Vink, Fred Wolsink,
Marjeta Tomšič

Drukkerij
R & M, Tiel

Lipa is een tweemaandelijks verenigingsblad van de Vereniging Vrienden van Slovenië.

Uit deze uitgave mag niets worden overgenomen, tenzij met bronvermelding. Een exemplaar is te bestellen door f 5,- over te maken op giro 6318199 t.n.v. de Vereniging Vrienden van Slovenië te Delft.

De bijdragen voor de volgende Lipa graag vóór 5 DECEMBER as. inleveren bij de redactie.

Meningen die in de Lipa worden geuit worden niet noodzakelijk gedeeld door het bestuur.

ADRIA

ADRIA AIRWAYS
THE AIRLINE OF SLOVENIA

*Amsterdam Barcelona Copenhagen
Frankfurt London Moscow Munich Paris
Sarajevo Skopje Split Tel Aviv Tirana
Vienna Zurich*

Tel: 020-316 42 20